

V májové rozesílce s číslem 10/2020 najdete upozornění na akce, programy, grantové výzvy, tipy na pomůcky a publikace, odkazy a doporučení na pomocníky pro **online učení a výuku** (str. 8).

Květen přímo vyzývá k pobytu venku, v přírodě a v zahradě. Náměty z kampaně **Měsíc školních zahrad** přinášíme na str. 5–7, z programu **Učíme se venku** na str. 11. Do konce června můžete zasílat úkoly do kampaně **Nebud' plejtvák** (str. 10).

V LÍSCĚ už máme otevřeno – můžete tak využít knihovnu i Férový obchůdek.

Nadále pokračujeme ve vyhledávání a sdílení informací, tvorbě nových programů a metodik, výrobě pomůcek. Aktualizovali jsme webové stránky a zahájili dvě osvětové kampaně – na podporu **přírodních zahrad** (str. 5–7) a **Fair trade** (str. 8). V rámci kampaně Přírodní zahrada vyhlášíme soutěžní výzvu **Jedlá zahrada, balkón či truhlík**.

Z významných dnů připomínáme: 16. 5. – Evropský den Slunce, 20. 5. – Mezinárodní den včel, 22. 5. – Mezinárodní den pro biologickou diverzitu, 24. 5. – Evropský den parků, 30. 5. – Svátek sousedů, 31. 5. – Den otevírání studánek.

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás budeme aktuálně informovat o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

1.–31. května	Měsíc školních zahrad www.mesicskolnichzahrad.cz
So – Ne 6.–7. června	Víkend otevřených zahrad www.vikendotevrenychzahrad.cz
Čtvrtek 8. října	Setkání MŠ a sítě Mrkvička www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 12. listopadu	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (9.–31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi. V regionu jsou připravovány programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Připravili jsme pro Vás rozesílku 10/2020. Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

<http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Přírodní zahrada – banner kampaně
- 2 Naše jedlá zahrada – soutěžní výzva
- 3 VP VODA – nabídka pro školy
- 4 VP Z farmy na náš stůl – nabídka pro školy

Podpořte LÍSKU

Programy a činnost LÍSKY můžete finančně podpořit dvěma způsoby:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře **DARUJME.CZ**

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

Dar LÍSCĚ prostřednictvím darovacího formuláře **DARUJME.CZ**

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy.

www.darujme.cz/projekt/1203070

S LÍSKOU v přírodě je prima

Dárcovská výzva pro LÍSKU

www.darujme.cz/projekt/1203070

Pomáháme lidem porozumět přírodě a být dobrými hospodáři přírodního a kulturního dědictví. Podpořte LÍSKU, pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, porozuměli přírodě a pomáhali o ni pečovat. Zvládneme získávat finance na programy a pomůcky. Je však stále těžší zachovat podmínky pro samotné fungování organizace.

Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školní zahrady a okolí školy.

Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit i pro volnou hru. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad. Propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy.

Lískovou rozesílku vás odebírá téměř 900! Když každý z vás pošle stokorunu, pomůžete nám výrazně s provozem prostor, kde je Férový obchůdek, knihovna a kde vznikají všechny programy pro děti, kampaně i semináře.

A pomůžete nám i spolufinancovat projekty, protože naše příjmy jsou už dva měsíce na nule.

DĚKUJEME.

Pozvánky

Rodinný Ekouš, 22. 4. – 22. 5. 2020

Vsetínský Den Země se letos nemohl uskutečnit v Panské zahradě tradiční formou, přesto pro vás ALCEDO Vsetín připravilo program:

- šifrovací ekohra „Rodinný EKOUŠ 2020“
- výtvarná soutěž na téma „PŘÍRODA KOLEM NÁS“

Více na www.alcedovsetin.cz

Pátá Národní fairtradová konference, úterý 10. listopadu 2020, Praha v prostorech CAMPu (Centrum architektury a městského plánování, Vyšehradská 51, Praha 2),

Národní fairtradová konference je určena členů řídicích skupin Fairtradových měst a škol. Jejím cílem je vytvářet společný prostor pro sdílení praktických zkušeností a kontaktů, spolupráci i vzájemnou motivaci k podpoře fair trade v České republice.

<https://fairtrade-cesko.cz>

10. 11. 2020
PRAHA

MÍSTNÍ PRŮVODCI
ANEBO JAK SPRÁVNĚ
PŘEDKLÁDAT
INTERPRETACI KARPAT

Přírodní a kulturní dědictví Karpat Mokřadní rezervace Kolo

25. května 2020 v 9.00 hod.

Slavkov u Uherského Brodu
na parkovišti před obchodem Hruška
v centru obce

Navštívíme unikátní přírodní lokalitu **Kolo**, která je zajímavá nejen svými přírodními hodnotami, ale i svojí rolí v historii ochrany přírody v Bílých Karpatech. Provázet nás bude **Vlasta Ondrová**.

Předpokládaný konec: 15.00 hod.

Účastnický poplatek: **75 Kč / účastník**

Kapacita účastníků je omezena. Milí zájemci, hlase se prosím nejpozději do 20. 5. 2020 e-mailem na adrese: petru@bilekarpaty.cz

Během exkurze budeme dodržovat základní pravidla nařízené vládou z důvodu současné pandemické situace.

Ministerstvo životního prostředí

Státní územní
ochrana přírody
České republiky

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR,
ze zdrojů evropského fondu životního prostředí
www.mzp.cz www.stfp.cz

Veronica
CENTRUM HOSTĚTÍN

Pobyt s programem pro rodiče s dětmi

již v červnu

Pojďte zažít trochu "normálnosti", která nám v posledních týdnech tak chyběla... Vidět své vysmáté děti, jak si zase hrají s jinými dětmi, společně objevují taje a krásy přírody, navazují nová přátelství, zažívají dobrodružství. Jen tak posedět u ohně a popovídat si s podobně smýšlejícími lidmi, sdílet, nechat se inspirovat....

- UŽ nebudete muset vymýšlet program - pro vaše děti bude připraven.
- UŽ si s nimi nebudete muset hrát sami - naše lektorky se na vaše děti velmi těší.
- UŽ nebudete s dětmi jenom vy - ale kamarádi z dalších 9 rodin. Za dodržení hygienických opatření.

Zveme vás do prostředí přírodní zahrady, ovocného sadu. Souch v krásně a **magické krajiny Bílých Karpat**. Do **Centra Veronica Hostětín**.

Zde si můžete společně tvořit, hrát, vylétovat, zkoumat přírodu, kuchtit, ... a odjíždět s pocitem, že jste spolu strávili krásné dny zase trochu jinak.

Nabízíme **pobyt s dopoledním programem** v přírodní zahradě, s pinou penzí, s možností využít odpolední samoobslužné aktivity nebo se toulat po okolí.

Termín: 9. - 12. června 2020
Pro děti cca 4 - 6 let
Místo: Centrum Veronica Hostětín

Informace, ceny a přihlášky:
www.hostetin.veronica.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 10/2020

strana 2

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Programy LÍSKY pro rodiny s dětmi

Vybírat můžete z nabídky exkurzí, víkendových a prázdninových pobytů, táborů, programů i soutěží.

www.liska-evvo.cz/doc/rodiny-s-detmi

Volné chvíle můžete s dětmi trávit VENKU, například ve společnosti skřítky Lískáčka – zpřístupnili jsme všechny vytvořené metodické listy,

www.liska-evvo.cz/doc/namety-lisky

Náměty na pozorování, tvoření a hry v přírodě najdete zde www.liska-evvo.cz/doc/namety-a-pomucky

Nově zde najdete **Hravé učení pro děti,**

www.liska-evvo.cz/doc/hrave-uceni-pro-deti

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině. www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Programy NaZemi

Určeny pro mladé lidi od 16 let i dospělé. První aktualizovaný program Kdo je za vodou? se věnuje mapování míst a příčin nedostatku pitné vody, <https://nazemi.us5.list-manage.com>

Nově vzniká Klimatická lekce. Viz nabídka všech vzdělávacích programů

<https://nazemi.cz>, programy@nazemi.cz

Badatelé • Co se člověk učí, když bádá?

Bádání je mnohostranná činnost a žákyně a žák, který ji využívá se učí spoustu životních dovedností.

SPOUSTU BADATELSKÝCH LEKCÍ NALEZNETE:

- lekce pro 1. a 2. stupeň ZŠ a SŠ, <http://badatele.cz/cz>
- tipy a nápady na odpovědi všedního dne <https://globe-czech.cz/cz/badatelstvi>
- Příručka pro badatele, kteří chtějí měnit svět <https://bit.ly/2vuFvEU>
- Průvodce, když chcete začít učit badatelsky <https://bit.ly/39wRI0m>
- Návod jak hodnotit badatelsky orientované vyučování <https://bit.ly/38ngFFB>

Fridays For Future Česká republika,

www.facebook.com/fridaysforfuture.cz

Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dostbyloplastu

www.mzp.cz/ či www.nepetuj.cz

STOP palmovému oleji,

www.stoppalmovemuoleji.cz/

Jak pomoci jiříčkám

• Neshazujte jim hnízda, jinde nezahnízíte!

Jiříčky se zpravidla vrací hnízdit na stejné místo, kde se narodily. Celé generace jiříček obývají tentýž objekt po desítky let. Pokud tedy mají příležitost. Bohužel se setkáváme s tím, že někteří lidé se snaží jiříčkám v hnízdění zabránit a dokonce hnízda shazují i v době, kdy sedí na vejcích nebo krmí mláďata. To už jde vskutku o barbarský čin a navíc je i v rozporu se zákonem. Krmení mladých jiříček a jejich vyvádění z hnízda je přitom krásná a poučná podívaná. Pokud někdo jiříčkám v průběhu hnízdění hnízdo shodí, znamená to pro ně většinou předčasný konec sezóny. Budou se samozřejmě snažit postavit hnízda nová, pokud jim v tom nikdo nebrání. Zjistíme-li, že někde shazují jiříčkám hnízda, či jim jinak aktivně brání v hnízdění (např. umístováním sítí nebo ostrých bodců), zkusme s majiteli promluvit třeba i s pomocí našich materiálů. Třeba jim jen vadí hromádky trusu a vyřeší to vhodně zvolenou a umístěnou podložkou... Když to nepomůže, kontaktujme prosím Českou inspekci životního prostředí www.cizp.cz

• Mapujte jejich hnízda

Každý se může aktivně zapojit do mapování míst, kde jiříčky hnízdí. Všimněme si jiříčcích hnízd a zaznamenáme údaje do databáze na webové stránce www.rorysi.cz. Databáze se sice jmenuje po rorýsech, ale můžeme zde zaznamenávat i jiříčky. Údaje pomohou získat lepší přehled o naší populaci jiříček, ale také například pomohou úředníkům při rozhodování o stavebních úpravách.

www.birdlife.cz

Zdroje (nejen) pro EVVO

■ Výzva na šablony III zveřejněna.

Výzva č. 02_20_080 Šablony III – mimo hlavní město Praha <https://opvvv.msmt.cz/aktualni-vyzvy/>

■ Výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

Co člověk – to strom do 5 let

Cílem projektu je do pěti let vysázet 10 milionů stromů mimo les. Za každého občana Česka jeden. Počítadlo na stránkách www.sazimebudoucnost.cz sčítá stromy vysazované po celé České republice.

Státní fond životního prostředí ČR podpoří výsadbu komunitní zeleně dotační výzvou s alokací 100 milionů korun.

Výzva zahrnuje i podporu sazenic stromů s výškou od 121 cm a stromy ovocné.

www.narodniprogramzp.cz/dotaci-podporime-i-vysadbu-mensich-stromu

Podpořte výsadby stromů do krajiny a pošlete SMS ve tvaru **DMS STROM 90**

na číslo **87 777**. Jen společně dokážeme vrátit do české krajiny život.

Zprávy z webu a tisku

Česko chrání klima aneb příklady dobré praxe

Osvětový dokument o klimatických opatřeních, která v různých částech České republiky provádějí města, podniky, neziskové organizace, ale i aktivní jednotlivci a spolky dobrovolníků.

www.youtube.com/watch?v=V83voeuUNCY&t=1293s&fbclid=IwAR27x5EAfuF6-3sz-9x1rUDizpVgCNCy4FwWGSFpAS64IMCKRn3UjCWN Lx0

Jak mluvit s dětmi o klimatické změně? Řekněte jim pravdu, ale drastické detaily vynechte, radí psycholog

Oči médií i veřejnosti jsou momentálně z velké části obrácené ke koronavirové krizi. Jak ale varují vědci i zemědělci, neustále se zhoršuje i krize klimatická. Letošní zima byla teplá, nebyl sníh a už v dubnu krajinu znovu sevřelo mocné sucho. Možná i vaše děti to vnímají a mají obavy z toho, jak bude jednou vypadat svět, v němž budou žít. Jak s dětmi mluvit o klimatické změně, abychom byli pravdiví a přitom je netraumatizovali, poradí poradí sociální psycholog a ekopsycholog Jan Krajhanzl.

Celý článek na www.rodicevitani.cz/trendy-ve-vzdelavani-obcanske-vzdelavani/jak-mluvit-s-detmi-o-klimaticke-zmene-reknete-jim-pravdu-ale-drasticke-detaily-vynechte-radi-psycholog

Koperníkovský obrat v přemýšlení o vzdělávání – Jana Nováčková

Po pár týdnech koronavirové pandemie, kdy děti musely zůstat doma, rodiče s překvapením zjistili, kolik učiva musí děti zvládnout. Na přetřes přišla jak otázka množství učiva, tak i jeho smysluplnosti.

Dá se předpokládat, že po skončení pandemie se skutečně pohnou ledy ohledně revize obsahu výuky. Tradiční školství je těžkopádný kolos, který na změny reaguje s velkým zpožděním. I kdyby se podařilo skutečně rozumně pročistit obsah vzdělávání, bude to trvat docela dlouho, než z toho budou děti profitovat.

Celý článek na <http://blog.aktualne.cz/blogy/jana-novackova.php>

Strom roku

Nadace Partnerství hledá již po 19. nový Strom roku. Zasílání nominací do 31. května.

Chodíte kolem stromu, u kterého se lidé zastavují? Nominujte ho do letošního ročníku ankety Strom roku a povězte jeho příběh ostatním.

Nadace Partnerství chce podpořit všechny v tom, aby využili jarní počasí i postupný návrat k běžnému životu k pátrání po neobyčejných stromech. **Nezáleží na tom, jak je strom starý nebo vysoký.** Důležitý je jeho příběh a spojení s domovem a komunitou, které dotváří.

K přihlášce stačí znát **základní informace o stromu:** jeho historii, druh, přibližné stáří a polohu, porotě pomohou i poutavé fotografie nebo archivní materiály. Pokud nominovaný strom postoupí do finále, bude v online hlasování od konce července do půlky října soutěžit o odborné ošetření a postup do mezinárodního kola ankety Evropský strom roku.

Přihlaste Vaše stromové veličany na www.stromroku.cz

Malé velké drobnosti pro zadržení vody v krajině

Vzhledem k extrémnímu suchu se můžeme zaměřit na opatření pro zadržení vody v krajině – třeba jen malou drobností:

Podpora retence (úspory) vody na zahradách:

- Zelené střechy (existují i dotační programy).
- Výsadba stromů (nejlépe těch ovocných).
- Pestrá výsadba keřů (půda díky zeleni drží více vody a není tak suchá, pestrost rostlin a živočichů celkově udržuje vodu v krajině).
- Suché zídky, terasy a visuté zahrady (umožní rostlinám žít pouze z dešťové vody, byť jsou srážky skoupé).
- Nesklizené listí (listí je též potravou pro žížaly, které provrtávají v půdě chodbičky, jimiž se může voda dostávat do hloubky, hmyz ukrývající se v listí je důležitou potravou pro ptáky).
- Čím více vyšších rostlin, vyšší trávy je na zahradě, tím více horizontálních srážek se zachytává.
- Budování svejlů (swale) - příkopů, prohlubní, struh, průlevů či malých tůňek (zadržují dešťovou vodu a poté ji postupně uvolňují).
- Voda z okapů, která se již nezachytí pro např. zalévání a využití dešťové vody, stéká do svejlů, tůňek a příkopů.
- Dešťová zahrada (rain garden) je prohlubeň v terénu, do které stéká voda z okolí a je v ní zadržována (můžou v ní být i speciální rostliny).
- Tlející materiál v záhonech (dřevo, seno, kůra – pomáhá udržovat vlhkost v záhonech, dřevo se při rozkladu mění na měkký materiál, který nasává vodu jako houba).
- Mulčování (obsypání nebo pokrytí okolí rostliny přírodním materiálem - štěpka, posekaná tráva, listí; mulčování zadržuje v půdě vodu, brání větrné i vodní erozi půdy).
- Vysoké (okrasné) trávy a stepní zahrady (eliminují zalévání, zachytávají srážky).
- Kvetoucí podrost ovocných stromů (potvrdilo se, že na kvetoucím podrostu ovocných stromů se zadržuje voda a zároveň se významně omezuje výskyt hmyzích škůdců, především mšic na ovocných dřevinách).
- Stromy, keře a trvalky (zejména suchomilné) budou v budoucnosti lepším řešením než trávnik, nýbrž se nemusí zalévat:

www.floranazahrade.cz/suchomilne-rostliny
<https://abecedazahrady.dama.cz/.../okrasne-kere-ktere-sucho-n...>
<https://abecedazahrady.dama.cz/.../krasne-kvetouci-zahrada-be...>
www.ireceptar.cz/.../rostliny-vhodne-do-sucho-spousta...

Jiří D. Aichberg

Osvětová kampaň Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny, 8. ročník, květen až červen

Hlavním cílem kampaně je osvěta budování a využívání přírodních zahrad. Klíčovou akcí je **Měsíc školních zahrad (1.–31. května)** a **víkend otevřených zahrad (6.–7. června)**. V rámci kampaně se na území Zlínského kraje konají rozmanité aktivity. Najdete je v kalendáři akcí. Téma je podpořeno různými materiály a metodickými listy.

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT VY?

1. Přípravou a realizací tematické aktivity, například:

- vyhlášením výtvarné, foto či znalostní online soutěže, zejména s využitím námětů z kampaně Měsíc školních zahrad a programu Učíme se venku, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/>
- realizací činnosti venku v zahradě a okolní přírodě, např. s využitím námětů z programu Učíme se venku, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/>
- budováním prvků pro živočichy v zahradě (pítko, hmyzí hotel, ještěrkovnik apod.),
- výsadbou stromů, keřů, živých plotů, motýlí louky apod.,
- vytvořením zajímavé prezentace, plakátu, lapbooku,
- vytvořením zajímavého výukového materiálu či pomůcky,
- odkazem a doporučením na tematické filmy, zajímavé články, publikace a pomůcky apod.

2. Sdílením kampaně na vašem Facebooku či webu

- umístěním banneru kampaně na váš web či Facebook (viz příloha č. 1),
- sdílením aktivit na vašem FB, webu apod.,
- můžete přispívat svými zkušenostmi, příběhy, příklady dobré praxe, postřehy nebo i odbornými názory, poradenstvím či náměty na aktivity.

Facebookový profil kampaně www.facebook.com/prirodnizahrada/

CO MUSÍTE PRO ZAPOJENÍ UDĚLAT:

Pošlete nám základní info o akci, kontaktní údaje, příp. foto či obrázek. Zasláné příspěvky zcela jistě zveřejníme a některé i oceníme. www.liska-evvo.cz/doc/prirodni-zahrada-priroda-pod-nasimi-okny

Měsíc školních zahrad 2020, květen, 3. ročník

Každoročně v květnu slavíme Měsíc školních zahrad – mezinárodní svátek, který má za cíl upozornit na možnosti, které nám nabízí naše zahrady, hřiště a dvorky.

Původně naplánované aktivity pro učitele a třídy venku v zahradě a kampaň v médiích musíme všichni přehodnotit, abychom mohli i v této nejisté a nové situaci učitele, rodiče a děti podpořit, aby si užili společný čas venku.

Tereza a platforma Učíme se Venku, za podpory Nadace Proměny Karla Komárka teď připravuje sadu 50 jednoduchých, lákavých aktivit, které mohou využít rodiče i učitelé (např. při zadávání výzev pro učení doma).

Od dubna do poloviny června, každý den (od pondělí do pátku) bude zveřejněna jedna aktivita/výzva na webech www.mesicskolnichzahrad.cz/cz/skola-doma.html a <https://ucimesevenku.cz/skola-doma/> a sociálních sítích (Fb, Ig).

MOTTO LETOŠNÍ KAMPANĚ:

Denně s dětmi alespoň na chvilku ven do zeleně + jednou týdně na procházku do přírody, vyčistit hlavu, rozhybat tělo.

8. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPANĚ
**PŘÍRODNÍ ZAHRADA –
PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY**

1. 5.–30. 6.
2020

Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji

NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ A ČAS - KONTAKT NA POŘADATELE
Příhody ze zahrady líšky Bystrovsky Náměty na pozorování a aktivity. duben – červen	Přírodovědné centrum Trnka při DDM Škola Uherské Hradiště lenka.pavelcikova@ddsmls.cz www.ddsmls.cz
Měsíc školních zahrad 1.–31. května	www.mesicskolnichzahrad.cz
Projekt vysněné přírodní zahrady 1.–31. května, projekty studentů	Střední škola Kostka Vsetín jarslavasevcikova@seznam.cz
Víkend otevřených zahrad 6.–7. června	www.vikendotevrenychzahrad.cz
Měsíc školních zahrad Denně s dětmi alespoň na chvilku ven do zeleně + jednou týdně na procházku do přírody, vyčistit hlavu, rozhybat tělo. Sada 50 aktivit. Každý den 1 aktivita/výzva.	www.mesicskolnichzahrad.cz www.prirodnizahrada.cz/skola-doma.html https://ucimesevenku.cz/skola-doma/ / sociální sítě
Učíme se venku Náměty na pozorování a aktivity.	TEREZA, LÍSKA https://ucimesevenku.cz/ www.facebook.com/ucimesevenku.cz/
Jak na přírodní zahradu Rady a inspirace.	Ekologický institut Veronica www.veronica.cz www.facebook.com/prirodnizahrada
Kde jsou přírodní zahrady v Česku	www.veronica.cz/ekomapa
Semináry ve Zlínském kraji Podpora semenáření a sdílení osiva ze zahrádek.	seminkovny.com
Základní škola Vsetín, Rokytnice Centrum Veronica Hostětín	e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz www.hostetin.veronica.cz
Časopis Školní zahrada	www.skolni-zahrada.cz https://mapa.skolni-zahrada.cz/

20. 5. Světový den včel | 22. 5. Mezinárodní den pro biologickou diverzitu | 24. 5. Evropský den parků | 21. 6. Den květů

Metodické listy do výuky či materiály k tématu můžete získat v LÍSKĚ - info@evvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů.

www.facebook.com/prirodnizahrada

Tajemství školní zahrady

„Zahrada je živý organismus, který denně skýtá zajímavé situace. Nelze je předvídat ani připravit, a proto jsou pro děti i pro mě nezapomenutelné.“
Barbora Březková, 15 školníka

Setkávání
Zahrada nabízí prostor pro setkávání dětí, rodičů, učitelů, spolužáků nebo spřátelených zahrad.

Živá učebnice
Vše má své místo, vše má svůj význam. Zahrada je prostor učení a poznání. Všechno se učíme od přírody a prostřednictvím ní. Proč ne učít v zahradě? Každý den učíme se spolu s přírodou.

Interaktivní učebna
Zahrada není jenom místo, kde se učíme. Je to místo, kde se učíme s přírodou a spolu s přírodou.

Zelený ostrov
Každá zahrada je něco jako zelený ostrov. Každá zahrada má své místo a svou roli.

Spokojenější a zdravější děti i dospělí
Tělo, hlava i srdce se venku, mají mnohem více času a prostoru pro růst a rozvíjení.

Odpočinek a klid
Prostředí zelené zahrady má schopnost uklidnit a pomoci se odpočinout.

Obchod s pomůckami
Zahrada nabízí možnost získání pomůcek, které jsou nezbytné pro její údržbu a rozvíjení.

Místo pro svobodnější čas
Mnoho dětí, které se učí v zahradě, má svobodnější čas. V zahradě se učí s přírodou a spolu s přírodou.

Oslavte v květnu

Měsíc školních zahrad

www.mesicskolnichzahrad.cz

Učíme se venku – náměty na aktivity:

■ Příhody ze zahrady lišky Bystroušky

Kolegové v Přírodovědném centru Trnka při Domu dětí a mládeže Šíkula v Uherském Hradišti vydávají na pokračování Příhody ze zahrady lišky Bystroušky.

Pracovní list najdete na www.ddmsikula.cz

KONTAKT: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz

■ HRAVÝ HERBÁŘ

Nápady na tyto dny pro domácí práci:

Téma – květy okolo nás.

Zkuste se na ně chodit koukat každý den a pozorovat.

S tématem se dá krásně pracovat i po návratu dětí do škol. Jaká je nejdelší doba kvetení z vašeho pozorování?

Jaká doba je nejčastější?

Jaké jsou odhady dětí? Kvetou déle stromy nebo keře? Nebo byliny? A co mohou děti pozorovat doma?

Za jak dlouho vybraný pupen vykvete?

Které z pozorovaných bylin vykvete rychleji?

Kterým vydrží květ dlouho? A jak dlouho?

A určitě vás napadne i spousta dalších otázek, na které můžete odpovědi vypožorovat.

Další nápady můžete čerpat v Hravém herbáři:

<https://jdeteven.cz/cz/hravy-herbar>

Živá zahrada

Ježek, žába, ještěrka, vážky, ptáci. Ti všichni a mnozí další u vás mohou najít svůj domov, pokud jim na zahradě připravíte vodu.

Ptákům můžete nabídnout vodu na pití a koupání v široké a mělké misce. Dejte ji na vyvýšené místo, aby ptáci měli přehled o okolí a neútočila na ně například kočka. Vodu pravidelně měňte. Okraje by ideálně měly být vroubkované, nebo hodně zešíkmené, aby dokázal vylézt i hmyz. Nebo lze dát doprostřed několik kamenů.

Pro ježky a pro žáby připravte misky s vodou na zemi. Pro ježky, aby se mohli napít a žáby se ve vodě rády ochladí za teplých nocí.

Pokud máte na zahradě jezírko a budete mít štěstí, mohou se k vám žáby či vážky přijít i rozmnožovat.

Zdroj: Česká společnost ornitologická

**Přilákejte živočichy do zahrady:
NABÍDNĚTE JIM VODU**

konipas bílý
ježek západní
šídélka páskované
ropucha zelená

#BezpečnáZahrada

Soutěžní výzva LÍSKY

NAŠE JEDLÁ ZAHRADA, BALKÓN ČI TRUHLÍK

ÚKOL 1:

Vybudujte bylinkovou spirálu, osázejte záhonek, květináč nebo truhlík jedlými bylinkami, zeleninou nebo jahůdkami.

ÚKOL 2:

Nechejte děti vytvořit lapbook na téma **Moje jedlá zahrada/balkón/truhlík.**

Lapbook je jednou z možností, jak s dětmi udělat zajímavý přehled tématu zahrada, například probraného učiva, který jim bude k dispozici i při opakování při prezentaci učiva.

Jedná se o vlastní interaktivní encyklopedii, knihu či sešit, který tvoří samy děti.

Do lapbooku se vejde mnoho zajímavých informací a zápisů z klasického sešitu.

Během střihání, lepení a hledání zajímavosti děti získávají a propojují informace, téma (učivo) se nendsilnou formou procvičují.

<http://zakatedrou.cz/>

Vyberte si aspoň jeden ze soutěžních úkolů.

Úkoly, fotografie i obrázky, opatřené kontaktními údaji: jméno a příjmení autora, škola, věk, e-mail, poštovní adresa.

Zasílejte do 15. 6. 2020 na adresu:

info@evvo.cz,
HESLO: Jedlá zahrada

Vybrané soutěžní úkoly odměníme.

ÚKOL 3:

Posílejte nám recept na pokrm, do kterého použijete výpěstky z úkolu 1.

Soutěžní výzva je aktivitou 8. ročníku osvětové kampaně **Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny**
KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín

www.facebook.com/prirodnizahrada
www.liska-evvo.cz

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD
neděle 7. 6. 2020
od 10 do 15 hodin

**Zahrada poznání
Valašského ekocentra
ČSOP**

Přírodní Zahrada poznání u Valašského ekocentra ČSOP slouží pro inspiraci, relaxaci a environmentální vzdělávání při výukových programech i osvětových akcích. Na zahradě lze shlédnout např. hmyzí hotel, bylinkovou spirálu, zahradní jezírko s vodními rostlinami, květinové záhony s trvalkami a letnicemi, zeleninové záhony, broukovitě, vrbovou chýšou a bludiště, založenou květnatou louku, expozici ptačích budek a mnohé další prvky přírodní zahrady.

Doprovodné akce
Stavovnosti otevřené zahrady v 10:15, komentované prohlídky v 10:30, 12:00 a 13:30 hodin
Vstupné dobrovolné.

www.vikendotevrenychzahrad.cz

LÍSKA

Rozesílka LÍSKY 10/2020

strana 6

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica
www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:**
www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,**
www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. **Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.**
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad,** kam můžete přidat i tu vaši.

■ Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej

Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...

Semínkovna = osivo ke sdílení

Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenářství a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.

Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemožené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenářství. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.

<https://seminkovny.com/>

V našem regionu najdete Semínkovnu:

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz

Centrum Veronica Hostětín

Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

Semínkovna Zlín

Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

OBECNÉ ZÁSADY A PRAVIDLA POUŽÍVÁNÍ SEMÍNKOVNY ZLÍN

Smysl a cíl Semínkovny Zlín

- Svobodné sdílení semen, hlíz, cibulek nebo sazenic užitkových i okrasných rostlin pro vlastní potřebu.
- Podpora vzájemné soběstačnosti v pěstování a produkci semen a zemědělských plodin.
- Snižování závislosti na nabídce nadnárodních semenářských společností a obchodních řetězců.
- Šíření a produkce méně známých odrůd a regionálních plodin.
- Snaha o zachování maximální genetické diverzity osiv a rostlin.
- Přírodně šetrná produkce a ohleduplnost k životnímu prostředí.

Svobodně, ekologicky, ekonomicky a pro každého!

Pravidla vypůjčky

- Kdokoliv může do semínkovny svá semínka vložit a kdokoliv si je může vzít a využít.
- Vyberte si až tři sáčky se semínky, která se Vám líbí.
- Semínka slouží k Vaší potřebě a nesmějí být komerčně šířena – jsou nabízena v malých sáčcích a v malém množství.
- Vypěstujte rostliny a část jich nechte na semena.
- Když se semenářství nezadaří, nevádí, vkládat můžete jakékoliv osivo splňující pravidla semínkovny. Každý dar je vítán!

Pravidla pro dárcce

- Vkládejte osivo zdravé, vyzrálé, z co nejlepších rostlin, které nebyly chemicky ošetřené (hnojivo, postřiky apod.).
- Vkládejte osivo nehybridní, tj. z odrůd, které nejsou označeny jako F1.
- Semínka vkládejte v malých popsaných sáčcích s malým množstvím osiva.
- U semen dýně, cuket, apod. a jiných cizosprašných druhů, napište, prosím, zda byly rostliny volně opylené či ručně opylené, aby tak nedošlo k nechtěnému křížení.
- Nevkládejte, prosím, osivo rostlin klasifikovaných zákonem č. 167/1998 Sb. jako návykové látky a rostlin, na něž se vztahuje vlastnické právo (GMO apod.).
- Vkladatel odpovídá za kvalitu osiva a správný popis odrůdy!

Nacházíme se ve Family Pointu (Senior Pointu), Třída T. Bati 204, Zlín (bývalá knihovna na Školní ulici), www.familypoint.cz

Osvětová kampaň Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené 7.–31. května 2020

Fairtrade je obchod založený na partnerství. Lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky dává možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Zemědělci dostávají spravedlivě zaplacené, pěstují s ohledem na životní prostředí a jejich děti mohou chodit do školy.

Více na www.fairtrade-cesko.cz/fairtrade

Pro novinky z fairtradového světa odebírejte zdarma 4x ročně newsletter na www.fairtrade-cesko.cz/newsletter

Férová snídaně u nás doma

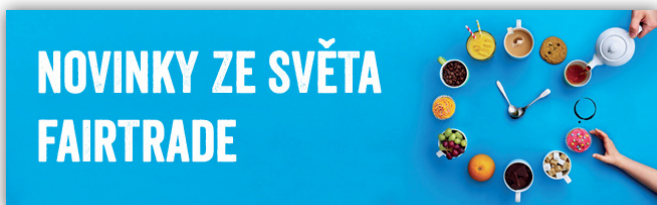
Do letošní Férové snídaně se i v čase COVID-19 zapojili lidé na 143 místech republiky (a navíc 27 na Slovensku!). Posnídali férově, aby podpořili své pěstitele a pěstitelky. Fotky najdete na FB Férová snídaně, pokud máte ještě nějakou, rádi ji tam přidáme.

Pro novinky z fairtradového světa odebírejte zdarma 4x ročně newsletter na www.fairtrade-cesko.cz/newsletter

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko www.liska-evvo.cz/doc/fairtrade-cesko-a-slovensko-prinasi-novinky-ze-sveta-fairtrade
<https://fairtrade-cesko.cz/>

Pomocníci pro online učení a výuku

- **Výuka online přehledně** www.eduin.cz/ucit-online/
- **Česká televize spouští ČT edu:** nabízí přes 3 000 vzdělávacích videí z pořadů České televize. Videá jsou přehledně rozdělena podle stupňů, předmětových oblastí i témat tak, abyste se co nejnázve dostali k tomu, co Vás zajímá a láká.
- **Plakáty aktivit pro rodiny na doma**
www.liska-evvo.cz/doc/plakaty-aktivit-pro-rodiny-na-doma
- **Učíme se s dětmi venku**
<https://ucimesevenku.cz/jaro/>
- **Národní parky nabízejí své výukové materiály online,**
<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ucite-se-doma-o-prirode-narodni-parky-nabizeji-sve-vyukove-materialy-online>
- **Pokusy na doma** <https://vida.cz/vida-na-doma?>
- **Výuka v projektech na dálku**
On-line kurz zdarma pro učitele a rodiče
<https://skolamujprojekt.cz/portfolio/1712>
- **vzdělávání „NaDálku“**, online nástroje vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
<https://nadalku.msmt.cz>
- **Česká televize – UčíTelka** (I. stupeň) a **Odpoledko** (II. stupeň),
<https://decko.ceskatelevize.cz/>
- **Jak zvládnout výuku po uzavření škol:** tipy na online aplikace,
<https://perpetuum.cz>
- **Digitální škola,**
www.soitron.com/cs/reseni-a-sluzby/edu-web/
- **EDUIN,** <https://otevrenevzdelavani.cz/otevrene-zdroje/>
- **Procvičování školního učiva,** www.umimeto.org
- **Elektronické učebnice, online prostředí pro výuku,**
www.fraus.cz/ucenidoma
- **NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.**, nakladatelství učebnic,
www.ucebnice-online.cz
- **Školy jsou zavřené, jak učit děti na dálku?** Vítězové učitelské ceny radí kolegům, jak uchopit těžký úkol,
www.rodicevitani.cz
- **Environmentální portál Muzea regionu Valašsko.**
On-line zábava a zajímavé poznání, čekají vás hry, filmy, virtuální prohlídky a spoustu dalšího.
Hrajte zde: bit.ly/3bMgEMN
- **Rozhovory LIPKY pro učení na dálku.**
Badatelství nebo také Badatelství orientovaná výuka je metoda, která využívá při výuce postupy vědeckého výzkumu. Společně s Martinem Křížem, programovým ředitelem ekocentra Chaloupky, jsme se zaměřili na možnosti, jak bádát na dálku anebo dokonce přímo online.
Jak učit distančně v době pandemie.
K poslechu na www.lipka.cz/podcast

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole, www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín, www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz, www.skanzenrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis

- LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz

Exkurze na farmy,
školní farmářské dny,
projektové dny pro MŠ i ZŠ,
výukové programy (viz nabídky 3 a 4 v příloze):

- VODA – život v každé kapce pro 6.–8. ročník základních škol a víceletých gymnázií.
- Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hrajě o původu a zpracování potravin pro I. stupeň základních škol, školní družiny.

www.liska-evvo.cz/doc/vyukove-programy

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- Badatelsky orientované vyučování <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- Globální rozvojové vzdělávání www.globalnirazvojovevzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání) www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život www.skolaprozivot.cz
- Žákovské parlamenty www.skolaprodemokracii.cz

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga, 9. ročník. www.CO2liga.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Žákovská kampaň Nebud' plejtvák

V lednu jsme v LÍSCĚ spustili žákovskou kampaň Nebud' plejtvák, www.liska-evvo.cz/doc/nebud-plejtvak

Děkujeme všem žákům a studentům, kteří nám posílají své plány i konkrétní příklady na omezení plýtvání potravinami. Všechny evidujeme a plánujeme ocenění. Aktuální situace je pro správné plánování spotřeby, nakupování a vaření ideální.

VSETÍN PROTI CHUDOBĚ 2019/2020

Téměř třetina všeho jídla na světě se vyhodí. Chceme začít sami u sebe, doma i ve školách.

ŽÁKOVSKÁ DEKLARACE O UDRŽITELNÉ SPOTŘEBĚ POTRAVIN

Nebud' plejtvák – přidej se k našemu DESATERU pravidel za snížení plýtvání jídlem.

1. Nakupuji se seznamem.
2. Nakupuji častěji, podle denní spotřeby, vyhýbám se hromadění zásob a slevovým akcím.
3. Nakupuji i tzv. „nedokonalé“ potraviny, například křivou zeleninu či tuklé jablíčko.
4. Nakupuji čerstvé regionální potraviny – zajímá mne vzdálenost jejich cesty na můj stůl.
5. Vážím si hodnoty vynaložené práce a vložené energie, vážím si jídla a snažím se snížit množství nedojedeného či vyhozeného jídla.
6. Umím správně skladovat potraviny v lednici či spíži.
7. Hospodárně využívám všechny zakoupené suroviny a potraviny.
8. Umím rozlišovat a respektuji údaje na potravinách – „Minimální trvanlivost“ versus „Spotřebujte do“.
9. Zajímám se a předložím návrh opatření jak neplýtvat jídlem ve školní jídelně – obědy, mléko či ovoce do škol.
10. Šírím osvětu a informace o udržitelné spotřebě potravin, potravinové soběstačnosti a potravinové bezpečnosti.

Napiš nám, jak podpoříš tuto věc. Který bod si vybereš, jak ho budeš plnit a s kým. Klidně pošli i fotku, nebo dobrý nápad. Vybrané příklady odměníme. Díky za každého NEplejtváka!

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft Vsetín, 1. 11. 2019

Informace a podporu najdete například zde:

<https://zachranjidlo.cz/>
<https://nesnezeno.cz/>
www.ekofood.cz

17 cílů udržitelného rozvoje

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/
www.ceskoprotichudobe.cz/?id=145-cile-udrzitelneho-rozvoje

■ EKOFOOD

Proč se každý rok vyhazuje 1/3 jídla na planetě? Kroutíte hlavou, že to přeci není možné? Bohužel ano. Kdo za to může? My všichni. Ačkoliv miliarda lidí na světě na jídlo nemá, podle Food and Agriculture Organization je jí ostatní v souhrnu vyhodí nebo je nějakým jiným způsobem znehodnotí za jediný rok cca 1,3 miliardy tun

www.ekofood.cz/neplytvame-potravinami

■ Skutečná cena potravin

www.lovime.bio/
www.youtube.com/

DOPORUČENÍ JAK NA TO:

Krok 1: Udělejte si inventuru, jak na tom jste. Co a kde nakupujete. Jak a kde se stravujete. Kolik času věnujete plánování nákupů, zda si děláte seznam, co nakoupíte, co budete vařit apod.

Krok 2: Vyberte si některý z bodů desatera Žákovské deklarace. To bude váš cíl.

Například, snížím množství nedojídaného jídla (týká se bodu 5 desatera).

Krok 3: Udělejte si osobní plán, jak cíl splníte

Například:

Na talíř si dávám sám, jen tolik, kolik sním, Vytvořím seznam potravin, které nejím. Seznam ukážu rodičům/partnerovi a společně je zkusíme nahradit. Najdu způsoby, jak nesněžené jídlo dál využít.

Krok 4: Sledujte a vyhodnocujte plnění svého plánu.

Krok 5: Informujte o svém plánu další členy rodiny, kamarády a známé. Vyzvěte je k plnění DESATERA.

Krok 6: Podělte se o své úspěchy.

Napište nám, co konkrétně děláte pro neplýtvání potravinami. Jaký je váš cíl a osobní plán. Které body a jak se vám daří plnit a zavést do běžného života. Vybrané příklady zveřejníme a oceníme.

Krok 7:

Radujte se z titulu „Nejsem plejtvák!“

Těšíme se na uplatnění DESATERA ve vašich školách či domovech.

Váš Klub ambasadorů fair trade

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft

■ Komunitní farmářské tržiště SCUK.CZ

Podporuje pomalé nakupování, které znamená nakupovat udržitelněji, neplýtvat jídlem, rozmýšlet nad každým nákupem. Mít povědomí o tom, kdo potraviny vypěstoval, za jakých podmínek a jak se k nám dostala.

■ Zdravý talíř – ještě lepší!

Výživová doporučení Margit Slimákové, www.margit.cz/pruvodce-sku-jidlem/

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 10/2020

strana 10

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy:

TÉMATATA:

- EVVO, Učíme se venku, projektová a tematická výuka v EVVO, místně zakotvené učení,
- polytechnické vzdělávání, formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ a ZŠ,
- školní přírodní zahrada, vzdělávání na školní zahradě,
- osobnostně sociální rozvoj,
- projektové dovednosti v EVVO (příprava a psaní projektových žádostí),
- výtvarné a rukodělné činnosti.

Neziskové organizace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCE Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

- **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy. Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO** – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Učíme se venku

Otevřený společný projekt mnoha organizací. LÍSKA je jednou z nich. Spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí.

Od dubna do poloviny června, od pondělí do pátku, bude zveřejněna jedna aktivita/výzva na webech www.mesic skolnich zahrad.cz/cz/skola-doma.html a <https://ucimesevenku.cz/skola-doma/> a **sociálních sítích**.

JARNÍ VOŇAVÉ UČENÍ, březen – květen

Lekce, aktivity, knihy a pomůcky, které lákají ven hned na jaře.

<https://ucimesevenku.cz/jaro/>

JARNÍ BYLINKOVÁ KAMPAŇ S Herbadentem, březen – květen

HRAVÝ HERBÁŘ – pojdte a seznamte se s našimi skřítky, pátrejte po bylinkách, pečujte, tvořte a ochutnávejte. Herbář plný bylinek nabízí tvořivé nápady pro rodiny s dětmi, ale také učitelé z MŠ a 1. st. ZŠ: www.jdeteven.cz/cz/hravy-herbar

Nápady do ŽLUTOZELENÉ UČEBNY. Počítání, malování, psaní, bádání a hlavně hraní. Inspirace na: <https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

OKNO DO PŘÍRODY <https://ucimesevenku.cz/skola-doma-aktivity/>

Aktivity vznikají díky spolupráci Nadace Proměny Karla Komárka, Tereza a UČÍME se VENKU

Inspiraci hledejte na www.ucimesevenku.cz/stahuji nebo ve skupině www.facebook.com/groups/ucimesevenku/

Chaloupky připravily přehled materiálů pro výuku venku, www.chaloupky.cz/ucime-se-venku

Pokud hledáte inspiraci ven, rozhodně se připojte ke skupině UČÍME se VENKU na Facebooku nebo prozkoumejte www.ucimesevenku.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

■ Pomocníci na učení a programy venku

<https://ucimesevenku.cz/pomucky-ven/>

Venku je mnoho pomůcek zdarma, navíc je zde otevřeno 24 hodin po 365 dní v roce. Některé není potřeba kupovat, některé si vyrobíte. Na webech středisek ekologické výchovy najdete lupy, sítky, určovací klíče, publikace, tabule do zahrad nebo celé badatelské batůžky.

Středisko Chaloupky připravily přehled materiálů pro výuku venku, www.chaloupky.cz/ucime-se-venku

Brněnský REZEKVIŤEK nabízí určovací klíče, tabule do zahrad apod. V nabídce najdete 4 zcela nové Badatelské batůžky, zaměřené na bezobratlé, stromy a rostliny. Dokonce jeden speciál, kdy vám vyrobí sadu na míru.

Více na: www.rezekvitek.cz

■ Zahrada, která učí. Druhý rozšířený dotisk oblíbené učebnice.

Cílem publikace je nabídnout učitelům základních i středních škol praktické informace při budování školní zahrady. Ale vytvořit zahradu nestačí, musíme v ní umět učit. Proto se dvě třetiny této příručky zabývají právě výukou v zahradě. Publikace se věnuje rovnoměrně výuce v zahradě matematiky, jazyků, fyziky, zeměpisu, dějepisu, chemie i přírodopisu. Nechybí ani kapitola o vnímání přírody a badatelsky orientované výuce.

www.chaloupky.cz/zahrada-ktera-uci

■ Jak učit POLY. Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, výukové programy, projektové dny, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, pomůcky.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

<http://www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6>

■ Miluška Štefanová, „Skřítek Kompostík a jeho kamarádi“.

Autorka je ze Vsetína a v knížce, která je učena dětem i jejich rodičům, popisuje příhody Skřítky Kompostíka a jeho kamarádů, kterými jsou domácí zvířátka ze statku, ale i ty z volné přírody. Jejich vyprávění dokreslují půvabné ilustrace Anny Martinkové-Dvořáčkové.

Nakladatelství Pointa, Prodává i Luxor, Dobrovský, Kosmas a Kanzelsberger.

■ Mobilní aplikace iNaturalist, která umí rozpoznávat hmyz i rostliny.

www.inaturalist.org

■ Jarní výpravy ven s Deníkem do divočiny.

<https://jdeteven.cz/portfolio/cz/denik-do-divociny>

■ Bulletin Mrkvička i Bedrník otvírají svůj archiv.

www.e-bedrnik.cz/informacni-bulletin-mrkvicka-dosud-vydana-cisla/cisla-zdarma-2/?

■ Nové číslo čtvrtletníku Školní zahrada na téma Plazi a obojživelníci – jako tištěná příloha Bedrníku, nebo elektronicky na: www.skolni-zahrada.cz/

■ Myšlenkové mapy krok za krokem.

Co to je, odkud se vzaly, k čemu slouží a jak na ně!

<https://youtu.be/3cJHdgJFE1Y>

■ Časopis Ahoj divočino

www.ahojdivocino.cz

www.facebook.com/ahojdivocino.casopis/videos/2475959629325087/

■ Můj první zapisník

www.muj1zapisnik.cz/

www.facebook.com/muj1zapisnik/

■ Dan Bárta pro ČT edu: Opylovači, mutualismus a symbióza

Další parádní přírodovědné video Dana Bárty pro ČT edu.

Po bobrech přicházejí opylovači, mutualismus a symbióza.

www.facebook.com/CTedu/videos/

■ Desková hra Vzhůru na přírodovědu!

To se vám bude určitě líbit – Vzhůru na přírodovědu!, to je přírodověda zábavnou hrou. Rovných 600 otázek vás provede tajemstvími přírody. Dozvíte se zajímavosti z okruhů Neživá příroda, Rostliny, Živočichové a Člověk. Zábavnou formou si děti procvičí učivo přírodovědy na prvním stupni ZŠ. Taktizujte, opakujte si znalosti a vyhrávejte! A co dospělí – budou v přírodovědě opravdu lepší? Nebo je děti s přehledem porazí? Hra je určena pro podporu výuky přírodovědy na základních školách, ale i doma si děti s rodiči užijí skvělou zábavu.

<https://skolnihry.cz/hry/vzhuru-na-prirodovedu>

■ Včelky

Parádní včelí hry dovnitř i ven.

<https://umedunek.blogspot.com/2020/05/vcelky>

■ Staňa Šejblová: ABECEDOU ZA PŘÍRODOU

Knihy je plná užitečných informací o přírodě, rostlinách a zvířatech, propojených s písmeny abecedy. Je určena dětem od 5 let, ale okouzluje ilustrace a velmi čtivé veršované texty zabaví a poučí nejen je, ale i vás. Mimo jiné je plná her, hádanek, námětů k tvoření a nechybí ani příběhy víl a skřítků.

<https://stanislavasejblova.cz/abecedou-za-prirodou/ZDARMA>.

■ Jak se stravovat sezónně. www.scuk.cz

Plakátky ke stažení najdete na

https://drive.google.com/drive/folders/1gNYCLmT_5k4-jVcprlUhbxDWmp5y4IF?fbclid=IwAR35aIAualBCYeFIdRgrKDYAUqIYYG7ZLrwmlb9dbS4wpNjpFSRnIYnZjm0

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování.

Více na www.fairtrade-cesko.cz/fairtrade/co-je-fairtrade

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

Kancelář LISKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

Otevřeno:
pondělí – čtvrtek,
9–15 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ **Mapa českých biopotravin,**
<https://kde.lovime.bio/>

■ **EKOFOOD**
Propojuje místní farmáře se zákazníky, kteří chtějí nakupovat kvalitní a čerstvé potraviny bez přidaných látek.
www.ekofood.cz

■ **Nabídka farmářských a bio produktů**
Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítkci a skřítkušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.
- **Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky www.liska-evvo.cz/akce. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

